

KĄ 1219 M. ĮVYKIAI MEŽUOTNĖJE BYLOJO APIE ŽEMGALIŲ VISUOMENĖS SANKLODĄ?

Marius Ščavinskas

ABSTRACT

The account of the 1219 treaty between the Lithuanian dukes and Galicia-Volhynia provided by the chronicler of the Ruthenian principality lists briefly several dukes from different areas of what is treated by contemporary historians as the Lithuanian confederation. They include the dukes of Lithuania, Deltuva, Nalšia and Žemaitija, but do not mention representatives of the Curonians, Žemgalians (Semigallians) or Yotvingians. Our knowledge of one of the omitted areas, Žemgala (Semigallia, today southern Latvia and northern Lithuania), is still based on the presumption that its society should have developed according to a more or less similar path as other Baltic societies of that period. The article invites us to reconsider this presumption, focusing on one episode mentioned by Henry of Livonia in his chronicle from the early 13th century. Henry describes how, in 1219, the Žemgalians of the Mežotne (Mesoten) area approached the Bishop of Riga seeking military assistance to defend themselves against the Lithuanians, and, as it became evident during the negotiations, against other Žemgalians. In dealing with this episode, the author attempts to characterise the society of Žemgala, mainly its upper social layer, which could be described considering scarce sources. This leads him to the broader question of whether the development of Žemgalian society was similar to other non-Christian (firstly, Baltic) societies.

KEY WORDS: pre-Christian Baltic society, warriors, free members of the community, Žemgala.

ANOTACIJA

Pasakojime apie sutarties tarp Lietuvos kunigaikščių ir Haličo-Voluinės sudarymą 1219 m., kurį pateikė šios rusėnų kunigaikštystės kronikininkas, minimi keli to, ką istorikai šiandien vadina Lietuvos konfederacija, kunigaikščiai: Lietuvos, Deltuvos, Nalšios ir Žemaitijos. Kuršo, Žemgalos ar Jotvingijos kunigaikščių kronikininkas nemini. Mūsų žinios apie vieną iš nepaminėtų žemių, Žemgalą (šiandien pietų Latvija ir šiaurės Lietuva), šiandien vis dar pagrįstos prielaida, kad jos visuomenė plėtojosi daugiau ar mažiau panašiu būdu į kitas to laikotarpio baltų visuomenes. Straipsnyje kviečiama persvarstyti šią prielaidą, koncentruojantis į vieną Henriko Latvio kronikoje aprašytą XIII a. pirmosios pusės epizodą. Henrikas papasakojo, kaip Mežuotnės žemės žemgaliai 1219 m. kreipėsi į Rygos vyskupą prašydami karinės pagalbos prieš puldinėjančius lietuvius ir, kaip derybų metu paaiškėjo, prieš kitus žemgalius. Nagrinėjant šį epizodą, straipsnyje siekiama apibūdinti Žemgalos visuomenę, ypač jos diduomenę, kuriai charakterizuoti pakanka duomenų atsižvelgiant į negausius šaltinius. Tai skatina gilintis į platesnį klausimą, ar Žemgalos visuomenė vystėsi panašiai į kitas nekrikščioniškas (pirmiausia baltų) visuomenes. PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: ikikrikščioniška baltų visuomenė, kariauninkai, žemgaliai, laisvieji bendruomenės nariai, Žemgala.

Marius Ščavinskas, dr., senior research fellow, Klaipėda University, Institute of Baltic Region History and Archaeology, Herkaus Manto g. 84, LT-92294 Klaipėda, Lithuania. Email: scavinskas.marius@gmail.com.

THE UNKNOWN LAND OF ŽEMAITIJA: THE 13th TO THE 18th CENTURIES

Acta Historica Universitatis Klaipedensis XXXIX, 2019, 49–69. ISSN 1392-4095 (Print), ISSN 2351-6526 (Online)

DOI: